

Bei, den meget ærede Minister nu her atter foreslaar os at slaa ind paa. Det sparer til det Forslag, som foreligger for Thinget om, at Kommunitetiet skal bøde paa Universitetet. Principet er: den ene Fond skal bøde paa den anden Fond. Det er et yderligere Skridt henimod det Maal, som af de værende Regjeringer bestandig er blevet fastholdt, nemlig at faae de særlige Fonde betragtede som en samlet Masse, som skal holdes udenfor Statskassen, og som indbyrdes skulle bøde paa hinanden. Det er en Tanke, som bestandig har fundet Modstand fra dette Things Side, og jeg antager ogsaa, at heller ikke det Skridt, som igjennem dette Lovforslag foreslaas gjort i denne Retning, vil finde Bisald hos dette Thing.

Bris: Jeg bellager, at jeg ikke hørte den første Del af det Foredrag, som blev holdt af det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen), og saaledes kun kan henholde mig til den sidste Del deraf, som jeg hørte. Det er jo lidt vanstelig at holde sig aldeles efterrettelig den Paamindelse, som den høitærede Formand har givet om, at der her kun foreligger en Lønningslov til Forhandling, idet Diskussionen dog har dreiet sig om de forskjellige Ordre og Forhaandlinger med Hensyn til en Reform af det lærde Skolevæsen, og jeg haaber da ogsaa, at den høitærede Formand vil give mig Tilladelse til ganske kort at modsigge et Par af de Betragtninger i saa Henseende, der ere fremkomne. Jeg skal da først sige, at jeg fremdeles beneger, at Eleverne i de lærde Skoler maa anvende $\frac{3}{4}$ af deres Tid paa Latinen; thi allerede Timestemaerne ville vise, at der kun er 6 à 8 Timer til Undervisning i Latinen ligeoverfor ca. 30 Timer til de andre Fag. Det viser allerede, at Skolen eller Bedkommende ikke fordrer et saa stort Arbejde i den Retning, som nævnt. Det skulde altsaa være Hjemmearbejde. (Th. Nielsen: Ja!) Ja, jeg beneger fremdeles, at det er Noget, som almindeligvis er Tilfældet. Det kan muligvis være, at det er saaledes paa et enkelt Sted og navnlig maasse ved en enkelt Institution, som er indrettet paa en særegen Maade under særegne Forhold, men det er ikke det Almindelige, og det vil aldeles ikke behøves under en almindelig ordinær Udvikling. Naar dernæst det ærede Medlem gjennem en Reform vilde komme Latiniteteten tillivs, saa haaber jeg fremdeles, at der er saa meget Kjenndskab til og Burdering af den klassiske Undervisning, at man ingeninde her vil gaa til saa godt som at udelukke den; thi at lemlæste den paa en saadan Maade, som det ærede Medlem foreslaar, vil ontrent være det Samme som aldeles at tilintetgjøre den. Jeg kan i saa Henseende være ganske enig i, hvad der blev sagt af det ærede Medlem for Holbøll Amts 3die Valgkreds (Laurer), idet han sagde, at han ingenlunde kunde gaa med til saaledes at udelukke Latin og vel ogsaa Græsk — i

visse Henseender sætter jeg endog høiere Pris paa Græskten. Naar nu det ærede Medlem klager over, at Reformen af 1871 er bleven saa slet, saa skal jeg dertil bemærke, at det, der var Hovedpunktet i denne Reform, var en Løbeling for at gjøre det muligt, at Folk, for hvem det klassiske Studium ikke laa saa bekvemt, hvis Gøner gif i en noget anden Retning, alligevel kunde naae den høiere Dannelse gjennem Skolen og tillige opnaa visse Stillinger, som den fører til. Ved Siden heraf var der imidlertid andre Punkter i Loven, af hvilke nogle efter min Mening vare uheldige, og det ærede Medlem, som skræmmer sig Del i denne Reform, havde en meget betydelig Del netop i det Slette. Jeg tror, at den Hæde skal tilkomme det ærede Medlem, at han var mekkem dem, der meget ivrigt virkede for, at de to Klasser skulde nedlægges; kunde man ikke naae de fire, tog man de to, og det var med megen Uvillie og meget tvungent, at vi, der iøvrigt stemte for Reformen, gif med dertil, fordi vi dengang som da ogsaa nu antog, at det vilde være til ubodelig Skade for Undervisningen i Skolen. Det Middel, hvormed man har søgt at imødekomme den Trang, der var til at faae en Undervisning, som kunde forberede til Optagelse i Skolen, har affødt det, som ogsaa jeg anser for mindre heldigt, nemlig at der er oprettet private Skoler, saaledes at de to nederste Klasser blive en privat Anstalt ved Skolen istedetfor, at de skulde være under Skolens Kontrol. Det har paa mange Steder været ligesom nødvendig, naar man optager Eleverne saaledes midt i et Skolekursus, at fordre visse bestemte Ting, der maa være en aldeles nøiagtig Kundskab, paa hvilken der kan bygges videre, og den kunde paa mange Steder ikke præsteres paa anden Maade, end som nu er slet. Naar det er sagt, at Lærerne derved have vist, at de ikke anvende hele deres Tid i Skolens Tjeneste, saa er det ganske sikkert, men Lønningerne have været saaledes, at de have været nødt dertil for at subsistere. Naar man ser hen til, i hvilken Alder disse Mænd med den Fordannelse, de have, ere bleve Lærere, og hvorlænge det varer, inden de stige, saa vil man indse, at man ved den nuværende Lønning enten nøder dem til at leve som ugifte — og det tror jeg ikke, er nogen heldig Tilstand, om man i den Slags Forhold vilde indføre tvungent Ægelibet, det kan medføre mange uheldige Forhold — eller ogsaa ere de, naar de have Familie, nødt til paa anden Maade at skaffe sig Indtægt paa Grund af de flette Lønninger de have. Dernæst gjælder dette ikke om alle Lærere, det ærede Medlem for Holbøll Amts 3die Valgkreds hentydede jo ogsaa til, at det kun var endel af Lærerne. Jeg skal tilføie, at paa sine Steder er der maasse meget saa af dem, maasse to eller tre, og nogle Steder slet ingen, men de er i alle Tilfælde Noget, som ikke kan komme i Betragtning med Hensyn til Lønningspørgsmaalet.